

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Natura 2000-plan 2022-2027

Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord
Natura 2000-område nr. 14
Habitatområde H14
Fuglebeskyttelsesområde F2 og F15

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Nordjylland

Dato: Juni 2023

Forsidefoto:

Strandeng nord for Hou.

Fotograf: Karen Andersen, Miljøstyrelsen Nordjylland.

ISBN: 978-87-7564-462-9

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Biodiversiteten i Danmarks største og mest værdifulde naturområder

Danmark rummer storslået natur.

Fra Skagens Gren og Skagerrak over Møns Klints hvide kridt til Paradisbakkerne på Bornholm. De tre ikoniske steder er nogle af de i alt 257 Natura 2000-områder. Det er steder på land og til havs, hvor der findes en helt særlig natur og biodiversitet.

Der er mange eksempler på sjældne arter og naturtyper, som er vigtige at beskytte. Der findes truede ynglefugle og sjældne planter i Danmark. Dem skal vi gøre en særlig indsats for at bevare.

De 257 områder er fordelt i hele Danmark og ejes og forvaltes af private lodsejere, fonde, kommuner og staten.

Hvert område har en plan.

Planerne for perioden 2022-27 har to nye elementer. I de store områder kommer nye målsætninger, der giver mulighed for vildere natur. Der peges også på steder, hvor udtag af kulstoffoldige lavbundsarealer udover at hjælpe klimaet kan bidrage til bedre natur f.eks. med levesteder for arter eller som buffer mellem sårbar natur og intensivt drevne landbrugsarealer.

Arbejdet med at sikre den eksisterende natur gennem naturpleje fortsætter, og der er en særlig indsats med at beskytte hjemhørende arter mod de invasive, ligesom der etableres forstyrrelsesfrie områder for fugle, havnatur og havpattedyr.

Danmark skal have mere og bedre natur, og det bidrager Natura 2000-planerne til sammen med de mange andre indsatser, som regeringen er i gang med.

Det er f.eks. Havplanens aftale om strengt beskyttede havområder, og den store Havnaturfond, der kan bidrage til øget viden og initiativer til genopretning. Etablering af naturnationalparker og urørt skov, og de netop offentliggjorte vandområdeplaner og forbedringen af vandmiljøet er også helt centrale for at sikre og forbedre naturen i områderne.

Natura 2000-områder rummer nogle af Europas og Danmarks største og mest værdifulde naturområder og repræsenterer en stor del af biodiversiteten. De danske Natura 2000-områder bidrager til det fælles EU-mål om 30 pct. beskyttet natur på land og til havs.

Miljøminister Magnus Heunicke

Indhold

1. Natura 2000-planlægning	5
1.1 Synergi med anden lovgivning	7
1.2 Natura 2000-planen er bindende for myndighederne	7
1.3 Naturlilstand og gunstig bevaringsstatus.....	8
2. Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord.....	10
2.1 Områdebeskrivelse	11
2.2 Områdets udpegningsgrundlag	13
2.3 Tilstand og forekomst for områdets udpegede natur og levesteder.....	14
2.3.1 Terrestriske naturtypers arealfordeling og tilstand	15
2.3.2 Sønaturtypers tilstand og forekomst.....	19
2.3.3 Forekomst af vandløbsnatur.....	21
2.3.4 Forekomst af marine naturtyper	21
2.3.5 Tilstand af levesteder for ynglefugle.....	22
3. Målsætninger	25
3.1 Overordnede målsætninger for Natura 2000-området.....	26
3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter	26
3.3 Modstridende naturinteresser.....	28
4. Indsatsprogram.....	29
4.1 Generelle retningslinjer	29
4.2 Områdespecifikke retningslinjer	30
4.3 Relation til vandområdeplaner.....	31
5. Bilag 1. Oversigt over grupperinger.....	32

1. Natura 2000-planlægning

Danmark er ifølge [habitatdirektivet](#) forpligtet til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktivet omfatter. Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af [fuglebeskyttelsesdirektivet](#), at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at bidrage til at sikre den nationale bestand af fugle omfattet af direktivet.

Danmark har valgt at gøre dette bl.a. ved en systematisk og tilbagevendende planlægning i de enkelte Natura 2000-områder. Ud fra direktivforpligtelserne og den nationale naturovervågning fastlægges indsatsen i de enkelte områder for 6-årige planperioder (dog 12-årige for skovbevoksede, fredskovpligtige arealer). Med en sådan målrettet forvaltningsindsats i områderne bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og den biologiske mangfoldighed og dermed også til gennemførelsen af EU's biodiversitetsstrategi 2030 samt FN's Verdensmål.

Der er i alt udpeget 257 Natura 2000-områder i Danmark. Et Natura 2000-område kan indeholde ét eller flere fuglebeskyttelsesområder og/eller habitatområder. Der er udpeget 269 habitatområder og 124 fuglebeskyttelsesområder i Danmark. Fuglebeskyttelses- og habitatområder kan være sammenfaldende eller ligge i umiddelbar tilknytning til hinanden.

Der er i 2021 gennemført en høring med henblik på at nyudpege eller udvide seks marine fuglebeskyttelsesområder. Det drejer sig om områderne Flensborg Fjord og Nybøl Nor, Sejerø Bugt og Nekselø, Skagerrak, Nordvestlige Kattegat, Smålandsfarvandet og Rønne Banke. De nye/udvidede fuglebeskyttelsesområder inklusiv eventuelle konsekvensrettelser af eksisterende Natura 2000-områder vil indgå i fjerde planperiode (2028-2033).

Natura 2000-planlægningen sker efter reglerne i miljømålsloven og skovloven med tilhørende bekendtgørelser. En Natura 2000-plan bygger oven på en basisanalyse, der indeholder de faktuelle oplysninger og data om området. En Natura 2000-plan består af mål for naturtilstanden og et indsatsprogram. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af naturtyper, fugle og arter på områdets udpegningsgrundlag. Derudover angiver de hhv. det overordnede sigte for, hvordan området skal udvikle sig og krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendig for at sikre den nationale prioritering.

Mål og indsatser relaterer til de naturtyper, arter og fugle, som det pågældende Natura 2000-område er udpeget for at beskytte. Både de overordnede og konkrete målsætninger er langsigtede mål, der gælder for flere planperioder, mens indsatsprogrammet er kortsigtet og revideres i hver planperiode. De langsigtede målsætninger er opdateret i denne plangeneration, bl.a. på baggrund af justeringen af Natura 2000-områderne geografiske afgrænsning (gennemført i 2017-19) samt opdatering af Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag (jf. nedenstående). De konkrete målsætninger er ligeledes opdateret for at give mulighed for en mere dynamisk forvaltning. Således bygger de konkrete målsætninger på grupperinger af naturtyper, habitatarter og fugle.

Natura 2000-planen gælder for de arter og naturtyper, der har begrundet udpegningen af det enkelte område, men det bidrager også til at sikre andre arter og naturtyper i området gennem en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Tilblivelse af Natura 2000-planen

Processen for tilblivelsen af en Natura 2000-plan.

Denne plan er tredje generation af Natura 2000-planer (2022-27), der også dækker de fredskovspligtige arealer. For de fredskovspligtige arealer dækket af skovloven afløser den Natura 2000-planen 2010-15, som for de fredskovspligtige arealer har været gældende frem til 2021. For alle andre arealer, arter og fugle dækket af miljøbeskyttelsesloven afløser den Natura 2000-planen 2016-21.

På baggrund af overvågningsdata har Miljøstyrelsen i 2019 gennemført en høring i forhold til justering af udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder. Høringsnotatet fremlægges samtidig med igangsættelsen af høringen af Natura 2000-planerne 2022-27. Natura 2000-planerne er udarbejdet på baggrund af et bruttoudpegningsgrundlag, der omfatter udpegningsgrundlaget fra planerne for 2016-21 plus nye arter og naturtyper, der er registreret i områderne, og som falder inden for de opstillede kriterier for opdatering af udpegningsgrundlaget.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering. Desuden er der ikke i planen taget stilling til forvaltningsindsatsens lokalisering eller valgte forvaltningsmetoder.

Der er udarbejdet en miljørapport for hver enkelt natura 2000-plan efter reglerne i lovbekendtgørelse 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter. Samtidig med høringen af Natura 2000-planerne sendes miljørapporterne også i høring.

1.1 Synergi med anden lovgivning

Natura 2000-planen har fokus på arealbaserede indsatser. Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen. Derudover målsættes miljøtilstanden i havets økosystemer via Havstrategiplanen (II).

Vandområdeplanerne, som udarbejdes med baggrund i EU's vandrammedirektiv, er hovedinstrumentet til at sikre og forbedre tilstanden i de akvatiske naturtyper i Natura 2000-områderne. Vandområdeplanernes formål er at forbedre vandmiljøet i retning af god økologisk og kemisk tilstand (fx reduktion af kvælstofbelastning og fjernelse af spærringer), hvilket samtidig tilvejebringer grundlæggende forbedringer af vandkvaliteten til gavn for naturtyper, fugle og arter i Natura 2000-området.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan være en udfordring for mange naturligt næringsfattige naturtyper. Emission fra landbrug reguleres via husdyrgodkendelsesloven, som fastlægger den maksimale tilladte ammoniakdeposition fra lokale husdyrbrug til sårbare naturtyper for at mindske væsentlige miljøpåvirkninger.

Gennemførelse af EU's havstrategidirektiv skal sørge for, at der opnås eller opretholdes god miljøtilstand i havets økosystemer, samtidig med at der kan ske en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Indsatserne i indsatsprogrammet til Havstrategi II vil også bidrage til opfyldelse af målsætningerne i de marine Natura 2000-områder.

1.2 Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Alle myndigheder skal i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt lægge Natura 2000-planen til grund. Offentlige lodsejere er bundet af planens langsigtede målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På områder, hvor staten er myndighed f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, kan der følges op med nationale strategier.

Det er kommunerne, der er ansvarlig myndighed for de privatejede Natura 2000-arealer, dog er Miljøstyrelsen ansvarlig myndighed for de privatejede skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Ansvarlige myndigheder skal udarbejde bindende handleplaner for gennemførelse af Natura 2000-planen 2022-27 med fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning. Når indsatserne iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal indsatserne have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., evt. på grundlag af konsekvensvurderinger. I det omfang indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan være andre hensyn efter lovgivningen, der spiller ind.

Der er i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde, hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med eller nødvendig for forvaltningen af området. Eventuelt konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal anvendes ved væsentligheds- og konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter og tilsvarende regler om væsentligheds- og konsekvensvurdering i andre ministeriers lovgivning.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner sammen med målsætningerne for naturen i området grundlaget for handleplanen samt eventuel anden prioritering af forvaltningsindsatsen i området.

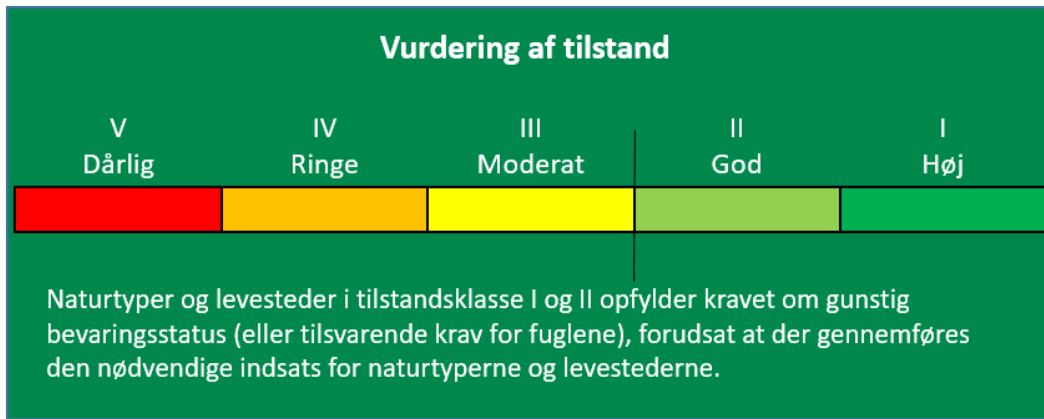
1.3 Naturtilstand og gunstig bevaringsstatus

Danmark har en forpligtelse til at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der begrundes udpegningen af de enkelte Natura 2000-områder. Bevaringsstatus er en vurdering af, hvordan naturtypens eller artens tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen, de negative påvirkninger eller forvaltningen i forhold til i dag. Der er således tale om en slags prognose for naturtypernes og arternes udviklingsretning.

Danmark er ligeledes forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at bidrage til at sikre den nationale bestand af fugle omfattet af direktivet. Ligesom for habitatnaturtyper og -arter laves en vurdering for fuglene med fokus på bl.a. bestandsudvikling.

Til brug for Natura 2000-planlægningen er der for en række naturtyper samt nogle arter og fugle udviklet et naturtilstandssystem, der på baggrund af bl.a. artsammensætning og umiddelbart synlige, forvaltningsbare strukturparametre, som f.eks. tilgroning, udtørring og forstyrrelser, angiver den aktuelle tilstand for naturtypen eller artens/fuglens levested, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 653 af 19. maj 2020 om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder. Tilstanden opgøres på en skala fra I-V, hvor naturtyper eller levesteder i tilstandsklasse I og II med en vedvarende nødvendig drift og evt. sikring mod forstyrrelse svarer til gunstig bevaringsstatus eller tilsvarende for fuglenes vedkommende. For naturtyper eller arters/fugles levesteder i tilstandsklasse III-V skal der typisk gennemføres en indledende forvaltningsindsats eller regulering, før en vedvarende drift vil være tilstrækkeligt til at sikre arealet eller levestedet på sigt.

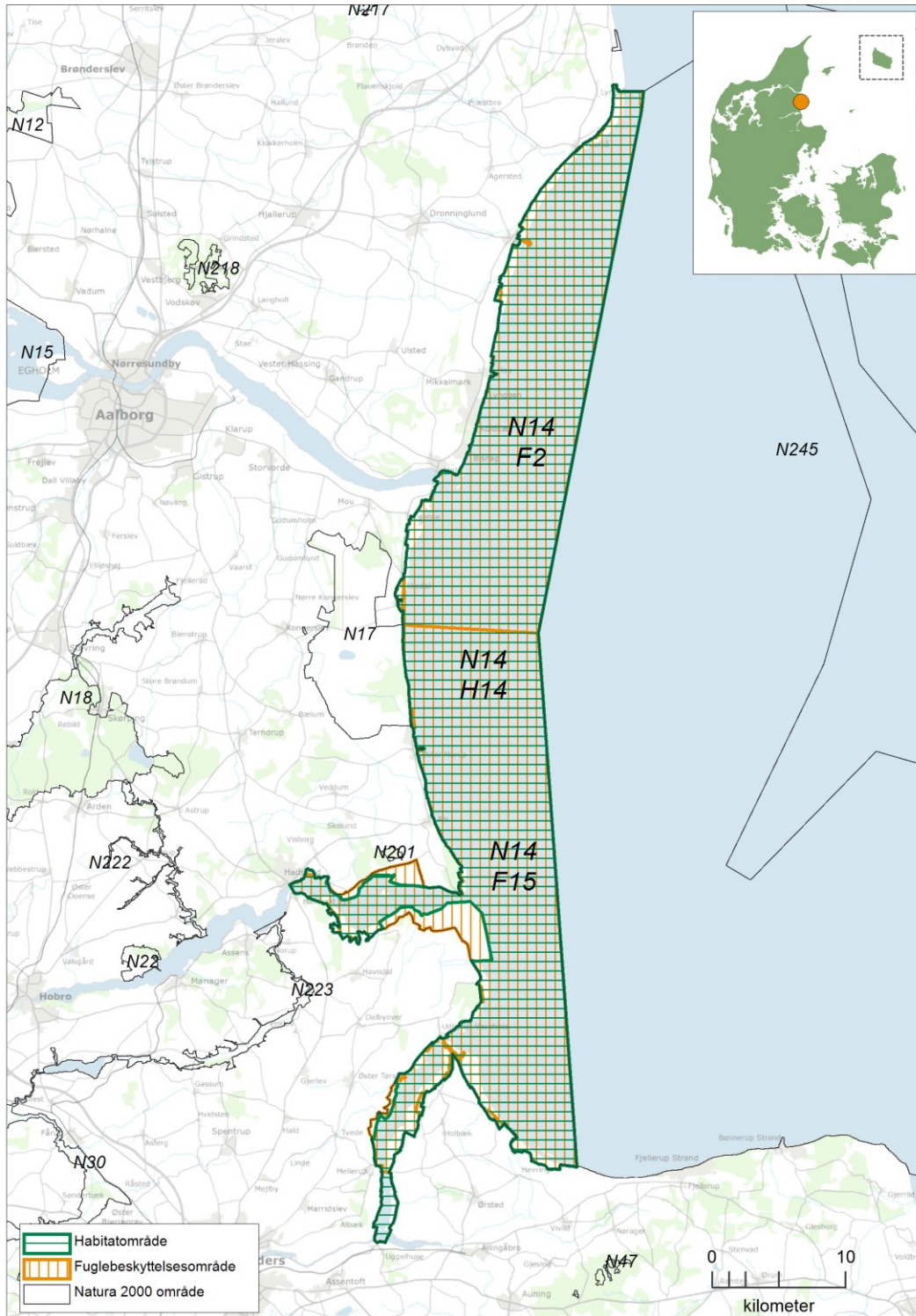
For de fugle, arter og naturtyper, hvor der ikke findes et tilstandsvurderingssystem, skal der i basisanalysen vurderes om given naturtype eller art/fugls levested er stabile, i fremgang eller i tilbagegang eller ukendt, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 653 af 19. maj 2020 om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder.

Tilstandsklasser for naturtyper.

Udvalgte forvaltningsbare parametre i tilstandssystemet gennemgås i basisanalyserne, og det kan heraf ses hvilke tiltag, der kan iværksættes for at sikre eller genoprette naturtyperne eller arterne/fuglenes levesteder.

2. Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

Kortet viser Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og fuglebeskyttelsesområde F2 og F15.

2.1 Områdebeskrivelse

Natura 2000-området Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord har et samlet areal på 71.096 ha, hvor af de 63.535 ha er hav. Området er afgrænset som vist på kortet. Natura 2000-området består af habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, fuglebeskyttelsesområde nr. 2 Ålborg Bugt, nordlige del og fuglebeskyttelsesområde nr. 15 Randers og Mariager Fjord. Af de landbaserede arealer er 4447 ha privatejede, 1965 ha ejet af A/S, APS og andre selskaber, 432 ha ejet af foreninger, legater og institutioner, 217 ha statsejet og 152 ha ejet af kommunerne. Arealerne ligger i kommunerne Brønderslev, Frederikshavn, Ålborg, Mariagerfjord, Norddjurs og Randers og inden for vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-atlantiske region.

Dette område er udpeget for at beskytte naturtyper både på land og i et stort havområde, samt de arter, der har disse områder som levesteder. Området er således udpeget som beskyttelsesområde for mere end 60 forskellige naturtyper og arter.

Naturtyperne strandeng, hvid klit og vadegræsflade udgør mere end 5 % af de pågældende kortlagte naturtyper i den kontinentale biogeografiske region i Danmark. Naturtyperne sandbanke, flodmunding, mudder og sandflade blottet ved ebbe samt bugter og vige udgør mere end 5 % af de pågældende kortlagte naturtyper i den atlantiske biogeografiske region i Danmark.

Natura 2000-området er oprindeligt udpeget som marint fuglebeskyttelsesområde, og det store lavvandede havområde har både national og international betydning som yngle-, raste- og opholdssted for en lang række kyst- og havfugle. De store flader med strandenge, sandbanker og bugter og vige udgør tilsammen et vigtigt levested for terner, gæs og vadefugle, bla. klyde, dværgterne, fjordterne og havterne. De vidtstrakte lavvandede havområder ud for kysten er desuden et meget vigtigt fældning- og overvintringsområde for havdykænder, bl.a. sortand, fløjlsand og edderfugl. Fjordområdet i Mariager Fjord er et af landets vigtigste rasteområder for lysbuget knortegås.

Ud over de allerede nævnte fugle, optræder en lang række trækfugle, bla. knopsvane, pibesvane, sangsvane, knortegås, gravand, edderfugl, bjergand, hvinand, sortand, fløjlsand, stor skallesluger, havørn, hjejle og almindelige ryle.

De 2 fuglebeskyttelsesområder rummer til sammen 5 % eller mere af Danmarks samlede areal af levested for følgende arter: dværgterne, fjordterne og splitterne. Området er desuden et af de få steder, hvor kongeørn er en del af udpegningsgrundlaget.

Ved udmundinger af Randers Fjord findes en af landets få forekomster af naturtypen flodmunding. I et lille rigkær ved Mariagerfjord findes en bestand af den sjældne orkidé mygblomst.

Rigkær på sydsiden af Mariager Fjord. Fotograf Karen Andersen, Miljøstyrelsen Nordjylland.

Området er landets længste Natura 2000-område, hvor de ca. 90 % er hav, og de resterende ca. 10 % overvejende er det marine forland. Kysten er karakteriseret ved et udstrakt system af strandenge, revler, barrierer og enkelte småøer. Ved lavvande har dele af området karakter som en vade. Området er dannet ved landhævning; men både i den nordlige og den sydlige del er der områder, som efterfølgende er dækket af flyvesand, og nu fremstår som klitnatur.

Mod syd omfatter området en større fladvandet del af Kattegat, det yderste af Mariager Fjord og Randers Fjord. Fjordene er oprindeligt eroderet i det kuperede morænelandskab af smeltevandsfloder, så de fremstår med markante skrænter. Tilsvarende stenalderhavsskrænter findes langs det meste af Kattegatkysten, og som noget særligt lå Mulbjergene (midt på østkysten), efter istiden som en ø i stenalderhavet, som i takt med landhævningen blev landfast med det øvrige Himmerland.

Den yderste del af Mariager Fjord er karakteriseret ved store områder med ringe vanddybde, gennemskåret af et bugtet sejløb, der udgør en tærskel for vandudskiftningen til den inderste del af Mariager Fjord. På land findes store, langstrakte strandenge, men også skove, heder, klitter samt rigkær og overdrev.

På store dele af kyststrækningen i Randers Fjord og ved udmundingen af Mariager Fjord er der etableret diger, hvilket betyder, at den dynamiske kystudvikling er sat i stå og den hydrologiske og naturmæssige sammenhæng mellem havet og kystområdet afbrudt.

Natura 2000-området indeholder større fredninger i Mulbjergene, ved Ajstrup Bugt, Als Odde og Sødtringholm samt vildtreservater ved Hals-Egense, Aså-Gerå, Voerså-Stensnæs, Sødtring og Mariager Fjord.

2.2 Områdets udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 14		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Flodmunding (1130)
	Vadeflade (1140)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Vadegræssamfund (1320)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Grårisklit (2170)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Bøg på kalk (9150)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkege-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Mygblomst (1903)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Stavsild (1103)	Odde (1355)
	Spættet sæl (1365)	Marsvin (1351)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Forklit (2110) er ikke til stede i habitatområde nr. 14. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 2		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Pibesvane (T)
	Sangsvane (T)	Lysbuget knortegås (T)
	Gravand (T)	Bjergand (T)
	Edderfugl (T)	Sortand (T)
	Fløjlsand (T)	Klyde (Y)
	Hjejle (T)	Sandløber (T)
	Almindelig ryle (TY)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 15		
Fugle:	Knopsvane (T)	Pibesvane (T)
	Sangsvane (T)	Lysbuget knortegås (T)
	Gravand (T)	Bjergand (T)
	Edderfugl (T)	Sortand (T)
	Fløjlsand (T)	Hvinand (T)
	Stor skallesluger (T)	Havørn (T)
	Kongeørn (Y)	Rørhøg (Y)
	Klyde (Y)	Hjejle (T)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Natravn (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

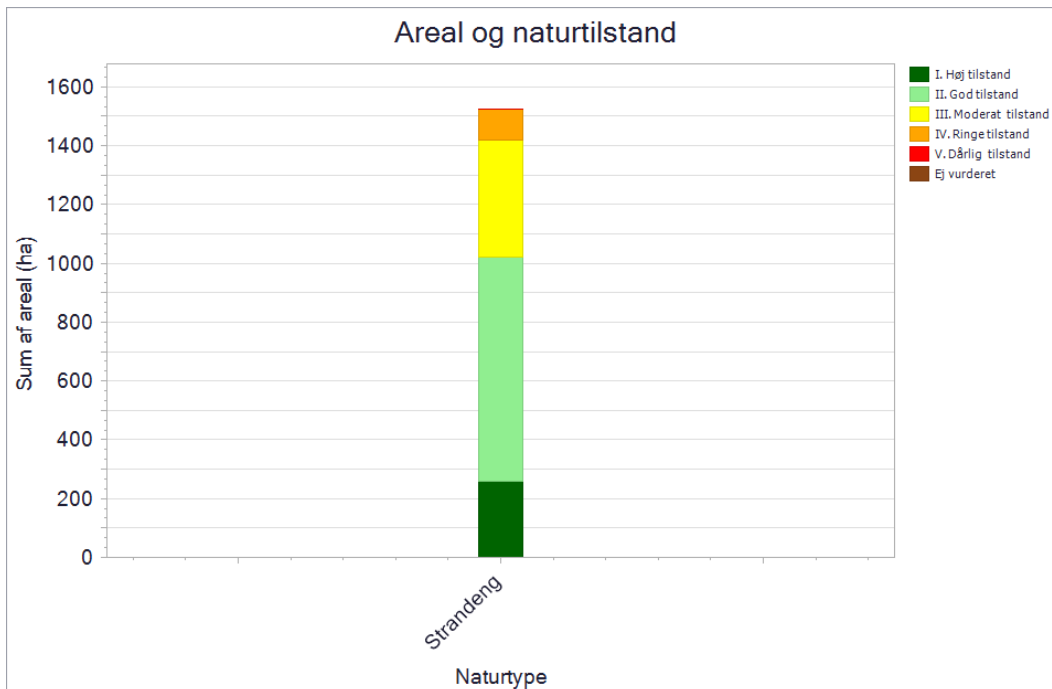
Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Splitterne (Y) er ikke til stede i fuglebeskyttelsesområde nr. 2. For trækfuglene er følgende fugl ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: havørn (T) i fuglebeskyttelsesområde nr. 15. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere for disse områder.

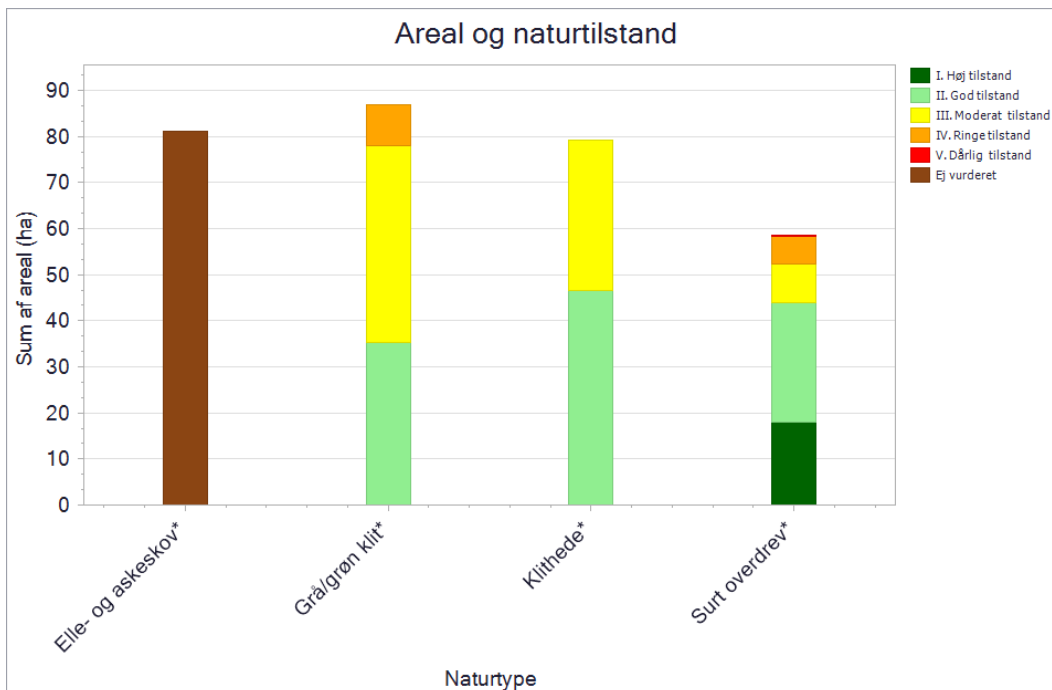
2.3 Tilstand og forekomst for områdets udpegede natur og levesteder

For Natura 2000-områder med habitatnatur eller levestedskortlagte arter og fugle på udpegningsgrundlaget, er arealet af habitatnatur samt antallet af småsøer og levesteder, kortlagt i tredje kortlægningsperiode, vist nedenfor. For de naturtyper og levesteder for arter og fugle, hvor der er udviklet et tilstandsvurderingssystem, er den beregnede tilstand ligeledes angivet. For arter og fugle uden tilstandsvurderingssystem henvises til basisanalysen og [MiljøGIS](#). Se desuden basisanalysen for beskrivelse af metoder og en mere detaljeret omtale af naturens tilstand i området.

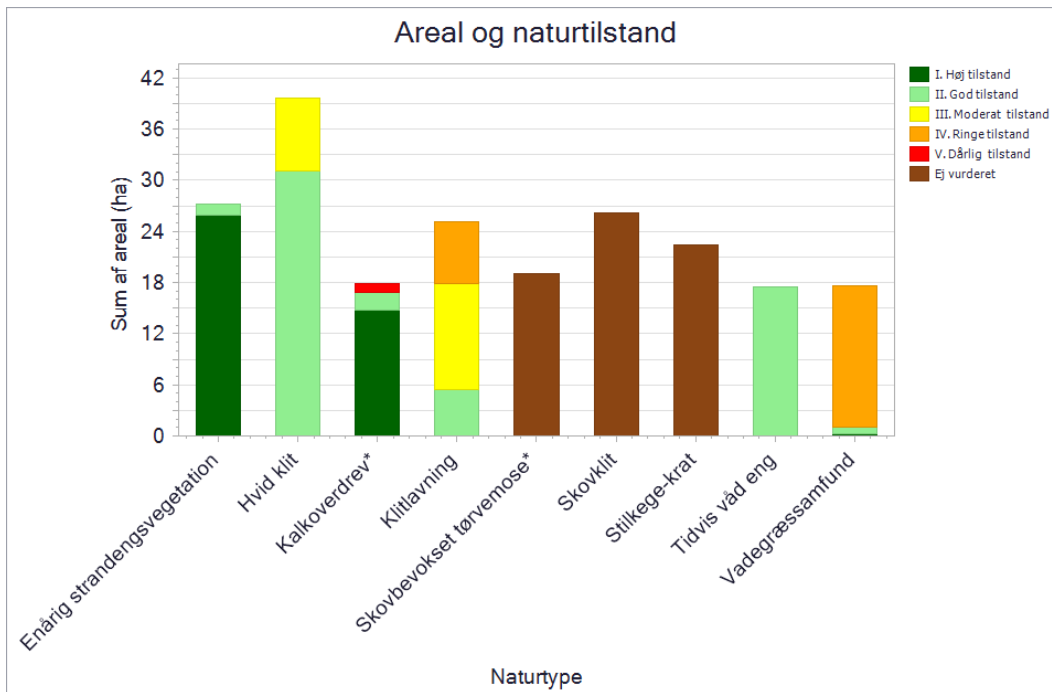
2.3.1 Terrestriske naturtypers arealfordeling og tilstand

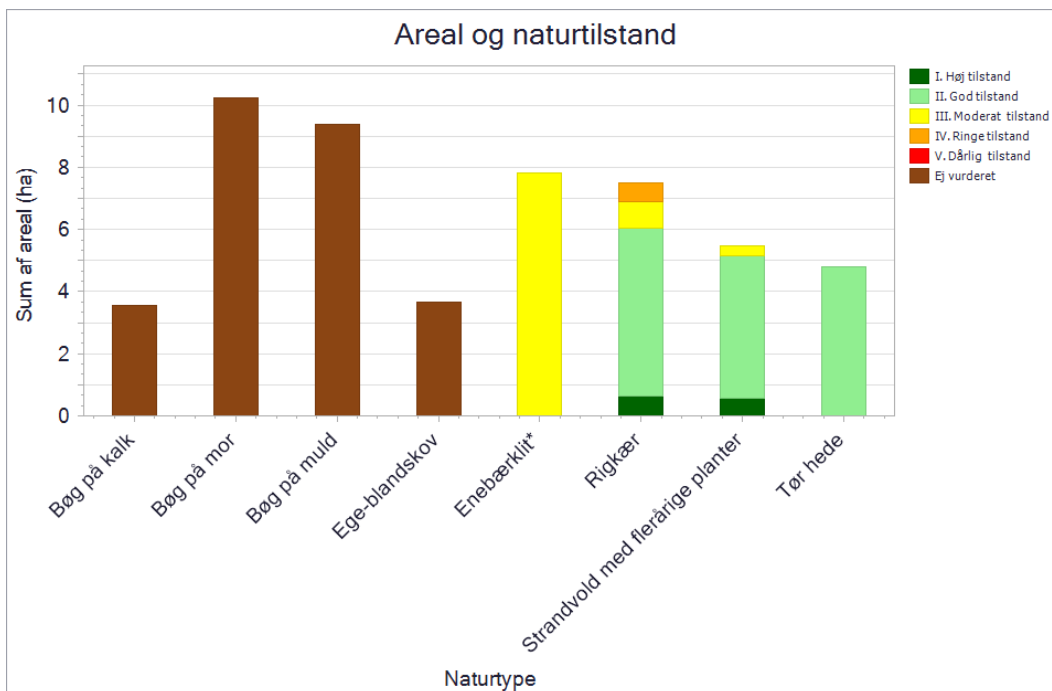
De kortlagte naturtypers areal fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2016-19. Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området eller i [MiljøGIS](#). Her vises data for Natura 2000-basisanalyserne, revideret i 2021. Dette er de data, der ligger til grund for forslag til Natura 2000-planer 2022-27.

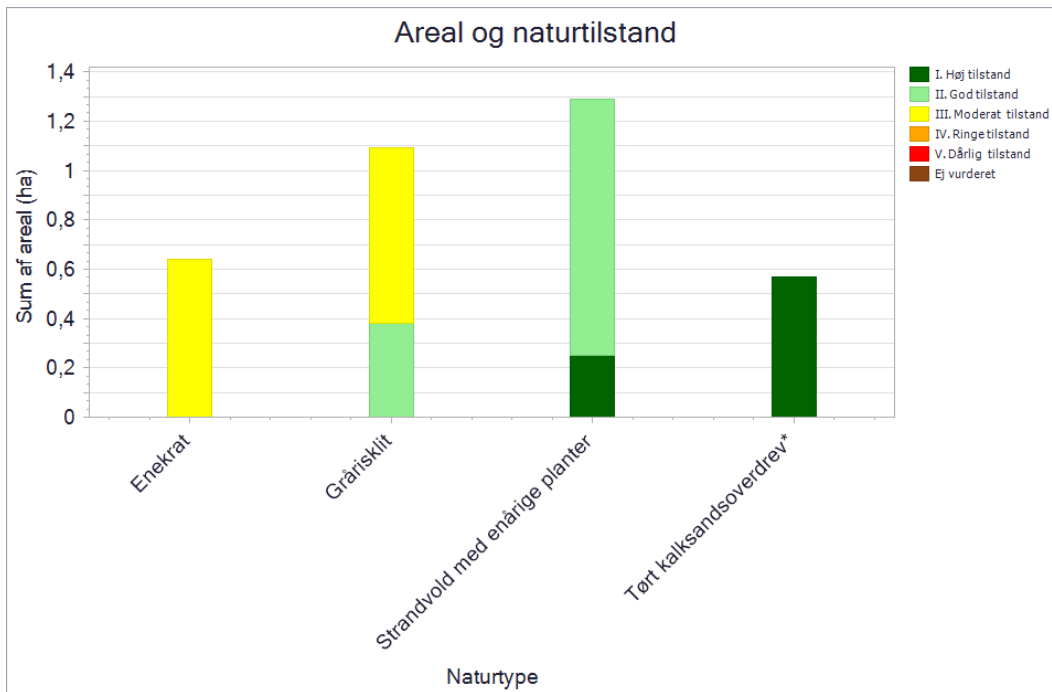
De kortlagte naturtypers areal fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2016-19. Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området eller i [MiljøGIS](#). Her vises data for Natura 2000-basisanalyserne, revideret i 2021. Dette er de data, der ligger til grund for forslag til Natura 2000-planer 2022-27.

De kortlagte naturtypers areal fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2016-19. Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området eller i [MiljøGIS](#). Her vises data for Natura 2000-basisanalyserne, revideret i 2021. Dette er de data, der ligger til grund for forslag til Natura 2000-planer 2022-27.

De kortlagte naturtypers areal fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2016-19. Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området eller i [MiljøGIS](#). Her vises data for Natura 2000-basisanalyserne, revideret i 2021. Dette er de data, der ligger til grund for forslag til Natura 2000-planer 2022-27.

De kortlagte naturtypers areal fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2016-19. Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området eller i [MiljøGIS](#). Her vises data for Natura 2000-basisanalyserne, revideret i 2021. Dette er de data, der ligger til grund for forslag til Natura 2000-planer 2022-27

Naturtypen strandeng (1330) udgør ca. 80 % af den samlede kortlagte lysåben natur i dette Natura 2000-område. Overordnet set er naturtypen i god tilstand, idet mere end 2/3 er i høj eller god tilstand. I den sidste 1/3 er hovedparten i moderat tilstand, og kun en meget lille del i ringe tilstand.

Strandeng er opdelt i 2 undertyper: Type 1, græsningsbetinget strandeng, som optimalt har lav vegetation og naturlig hydrologi med saltpander og loer, og type 2, strandrørsump, som optimalt er dækket med tagrør, og kogleaks, og med meget fugtig/oversvømmet bund. Type 1 udgør ca. 2/3 strandengsarealet, hvoraf 90 % er i høj eller god tilstand med lav til mellemhøj vegetation med højt artsindex, ingen eller kun svag påvirkning af den naturlige hydrologi, og drift i form af græsning eller høslæt på hovedparten af arealet. De sidste 10 % er i moderat tilstand, hvilket skyldes et lavere artsindex, mindre andel med græsning/høslæt, samt negativ påvirkning af den naturlige dynamik. Type 2, strandrørsump, udgør 1/3 af det samlede strandengsarealer, hvoraf ca. 20 % er i god tilstand med loer og saltpander, naturlig dynamik og begrænset tilstedeværelse af grøfter og dræn. Der er ca. 60 % i moderat og ca. 20 % i ringe tilstand, hvilket især skyldes, at arealernes naturlige dynamik er helt eller delvis hæmmet, samt at der er grøfter og dræn på en del arealer.

I området er ca. 1/3 af arealerne med grå/grøn klit (2130) i god tilstand med lav græs- og urtevegetation med højt artsindex, få vedplanter og uden eller kun sporadisk tilstedeværelse af invasive arter. De resterende 2/3 er overvejende i moderat tilstand med høje græsser og urter, lavere artsindex, samt med forekomst af invasive arter (bjerg-fyr, rynket rose og sitka-gran). Der er kun få arealer med drift i form af pleje på arealerne.

På arealerne med klithede (2140) er lidt over halvdelen i god tilstand med god dækning af dværgbuske, højt artsindex med mange særligt følsomme arter og kun begrænset tilstedeværelse af invasive arter. De resterende arealer er i moderat tilstand med lavere dækning af dværgbuske og en større dækning af vedplanter, og der er registreret de invasive arter bjerg-fyr, rynket rose og sitka-gran. På ca. 1/4 af arealerne er der drift i form af pleje.

På arealerne med surt overdrev (6230) er ca. 3/4 i høj eller god tilstand med lav, artsrig urte- og græsvegetation uden invasive arter eller risiko for tilgroning, med stejle skrænter og et passende græsningstryk. Arealerne i moderat, ringe og dårlig tilstand er præget af tilgroning med høje græsser og urter, lavt artsindex, og manglende pleje.

Arealerne med hvid klit (2120) er overvejende i god tilstand og karakteriseret ved åben vegetationsstruktur, højt artsindex og naturlig dynamik. Arealerne i moderat tilstand er under af begyndende tilgroning, har lavere artsindex og tilstedeværelse af invasive arter.

Områdets arealer med klitlavning (2190) er overvejende i moderat eller ringe tilstand, hvilket skyldes monoton vegetation med lavt artsindex og begyndende tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter. Arealerne i god tilstand har fugtig/våd bund, et højt artsindex og begrænset dækning af høj vegetation. Der er generelt ingen drift i form af pleje i områderne.

Arealerne med enårig strandengsvegetation (1310) er alle i høj eller god tilstand med høj dækning af lave, enårige arter, hovedsagligt kveller. Den gode tilstand skyldes desuden, at der er naturlig dynamik og ingen hindring for oversvømmelse af fladerne.

Områdets kalkoverdrev (6210) stort set alle i høj eller god tilstand med lav, artsrig urte- og græsvegetation uden invasive arter eller risiko for tilgroning. Arealet har stejle skrænter og et passende græsningstryk.

Arealerne med vadegræs (1320) er stort set alle i ringe tilstand, hvilket primært skyldes tilstedeværelse af engelsk vadegræs.

Arealerne med tidvis våd eng (6410) er alle i god tilstand med en god vegetationsstruktur med lave græsser og urter, ingen vedplanter eller invasive arter. Hele arealet er afgræsset og har gode hydrologiske forhold, som tilgodeser naturtypens behov for fluktuerende vandstand.

Hele arealet med enebærklit (2250) er i moderat tilstand. På alle arealerne er der god dækning og aldersvariation af ene, men i moderate tilstand på grund af tilgroning med høje græsser og urter og tilstedeværelse af invasive arter. Der er ingen drift i form af pleje arealerne.

Områdets arealer med rigkær (7230) er overvejende i god/høj tilstand med lav, græs- og urtevegetation med højt artsindex med mange særligt følsomme arter og kun få problemarter. Der er afgræsning på alle disse arealer. Arealet i moderat/ringe tilstand har et lavere artsindex, større dækning af høje græsser og urter, samt manglende drift i form af pleje.

Arealerne med strandvold med enårige planter (1210) og flerårige planter (1220) er overvejende i høj eller god tilstand med gamle sten- og grusvolde med højt artsindex, lav, åben græs- og urtevegetation, uden vedplanter eller invasive arter, og med naturlige hydrologiske forhold.

Arealet med tør hede (4030) er i god tilstand, med et varieret dvægbuskesamfund i mosaik med lav græs- og urtevegetation, og begrænset tilstedeværelse af vedplanter, herunder invasive arter. Der er pleje i form af græsning på arealerne.

Området med grårisklit (2170) er for ca. 1/3 i god tilstand med god dækning og aldersvariation i gråris, mens 2/3 er i moderat tilstand med tilgroning med mellemhøje græsser og urter samt med spredt tilstedeværelse af invasive arter. Der er ingen drift i form af pleje på arealerne.

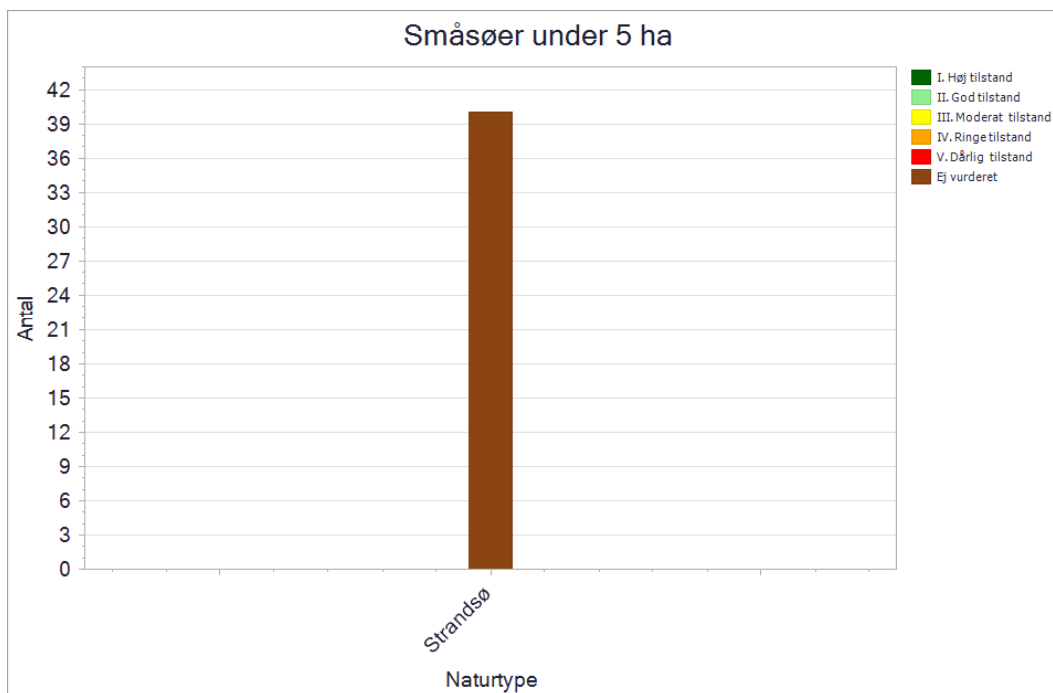
Hele arealet med enekrat (5130) er i moderat tilstand med lavt artsindex, ændringen er dog meget begrænset. Der er ingen drift i form af pleje.

Hele arealet med tørt kalksandsoverdrev (6120) er i høj tilstand med lav urte- og græsvegetation med højt artsindex med mange særligt følsomme arter. Der er ingen problemarter, invasive arter eller risiko for tilgroning, og alle arealerne har stejle skrænter og et passende græsningstryk. En mindre del af arealerne med tørt kalksandsoverdrev er dog ugræsset.

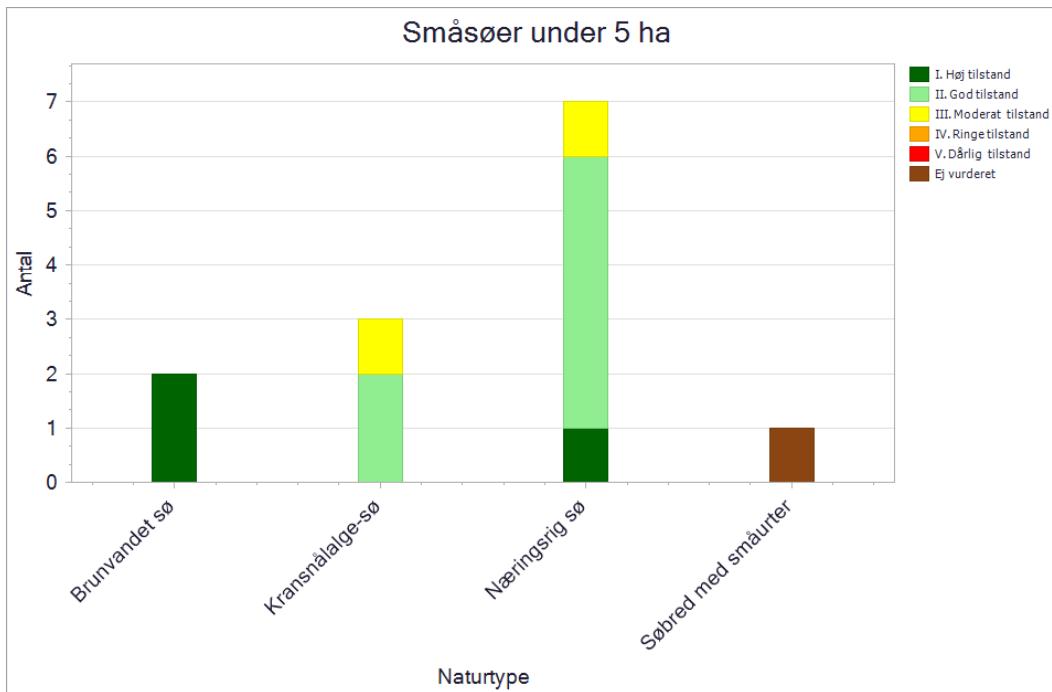
Den primære skovnaturtype i områdets skovnatur er elle-askeskov (91E0) og derudover er der mindre forekomster af skovklit (2180), stilkegekrat (9190), bøg på mor (9110), bøg på muld (9130), bøg på kalk (9150), skovbevokset tørvemose (91D0) og ege-blandskov (9160).

Der er på 2/3 af arealet med naturtypen elle-askeskov (91E0) registreret <1-5 store træer/ha, og på den resterende del 6-10 store træer/ha. På 90 % af arealet er der registreret <1-5 stykker stående dødt ved/ha, på den resterende del er der registreret >10 stykker stående dødt ved/ha. På 2/5 af arealet er der registreret <1 til 5 stykker liggende dødt ved/ha, og på 3/5 er der registreret >6 stykker liggende dødt ved/ha. På 4/5 er der gamle, fungerende grøfter.

2.3.2 Sønaturtypers tilstand og forekomst

Antal og tilstand af de kortlagte små søer i området.

Antal og tilstand af de kortlagte små søer i området.

I Natura 2000-området er der kortlagt i alt 53 små søer under 5 ha.

40 søer er kortlagt som strandsøer (1150). Disse saltpåvirkede, kystnære strandengssøer er der ikke beregnet tilstand for.

I området er 7 søer kortlagt som habitatnaturtypen næringsrig sø (3150), 1 af søerne er beregnet til at være i høj tilstand, 5 er beregnet til at være i god tilstand og 1 er beregnet til at være i moderat tilstand.

Der er fundet 3 søer af habitatnaturtypen kransnålage sø (3140), heraf er to søer beregnet til at være i god tilstand og en enkelt er beregnet til at være i moderat tilstand. Søerne i god tilstand er præget af afgræsning på de brednære arealer og har en høj dækningsgrad af kransnålgær. Søerne har en artsrig vegetation med arter som skør kransnål, langbladet vandaks og svømmende sumpskærm.

I området er 2 søer kortlagt som habitatnaturtypen brunvandet sø (3160), begge disse søer er beregnet til at være i høj tilstand.

Der er 1 sø kortlagt som habitatnaturtypen søbred med småurter (3130), for hvilke der er endnu ikke beregnet tilstand for.

Langt størstedelen af søerne i området er i god-høj naturtilstand, og der vurderes ikke umiddelbart at være trusler imod fastholdelsen af naturtilstanden. Søerne i moderat tilstand er truet af eutrofiering og tilgroning. Der kan ikke vurderes trusler for søer, der endnu ikke er beregnet tilstand for.

2.3.3 Forekomst af vandløbsnatur

Naturtype	Naturtype nr.	Længde (km)
Vandløb med vandplanter	3260	6,6

Tabellen viser længden af kortlagt vandløbsnaturtype i området.

I dette område findes der ca. 16 km vandløb, der er omfattet af vandområdeplanen for Jylland og Fyn. Habitatnaturtypen vandløb med vandplanter (3260) er registreret på 6,6 km i bla. Ajstrup Bæk, Sørrå og Øster Tørslev Å.

2.3.4 Forekomst af marine naturtyper

Naturtype	Naturtype nr.	Kortlægningsår	Kortlagt areal
Sandbanke	1110	2004	36.110 ha
Flodmunding	1130	2004	1.686 ha
Vadeflade	1140	2004	4.322 ha
Kystlaguner og strandsøer	1150	2004	24 ha
Bugter og vige	1160	2004	20.599 ha

Tabellen viser arealet af områdets kortlagte marine naturtyper og kortlægningsåret.

I dette Natura 2000-område er der kortlagt 5 marine naturtyper: Sandbanke (1110), Flodmunding (1130), vadeflade (1140), lagune (1150) samt bugt (1160). Området er påvirket af eutrofiering.

Sandbanke (1110) er den dominerende marine naturtype i området og dækker 36.110.ha. Områder med ålegræs kan optræde som en del af naturtypen.

En stor del af Ålborg Bugt tilhører naturtypen bugt (1160) og dækker 20.599 ha. Naturtypen indeholder forskellige bundtyper og har indslag af ålegræsser samt en række hvirvelløse dyr, herunder muslinger, børsteorme og snegle.

Naturtypen vadeflade (1140) dækker 4.322 ha.

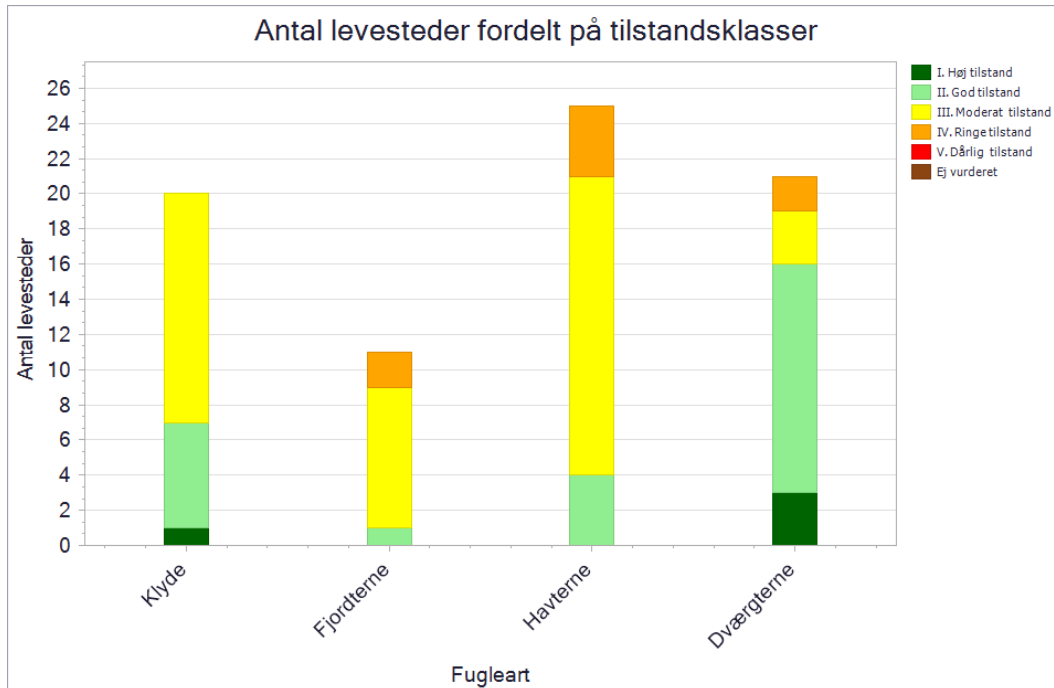
Flodmunding (1130), som er registreret ved udmundingen af Randers Fjord og kun findes på udpegningsgrundlaget få steder i Danmark, dækker 1.686 ha.

Naturtypen lagune (1150), som dækker 24 ha, findes sporadisk kystnær i hele området.

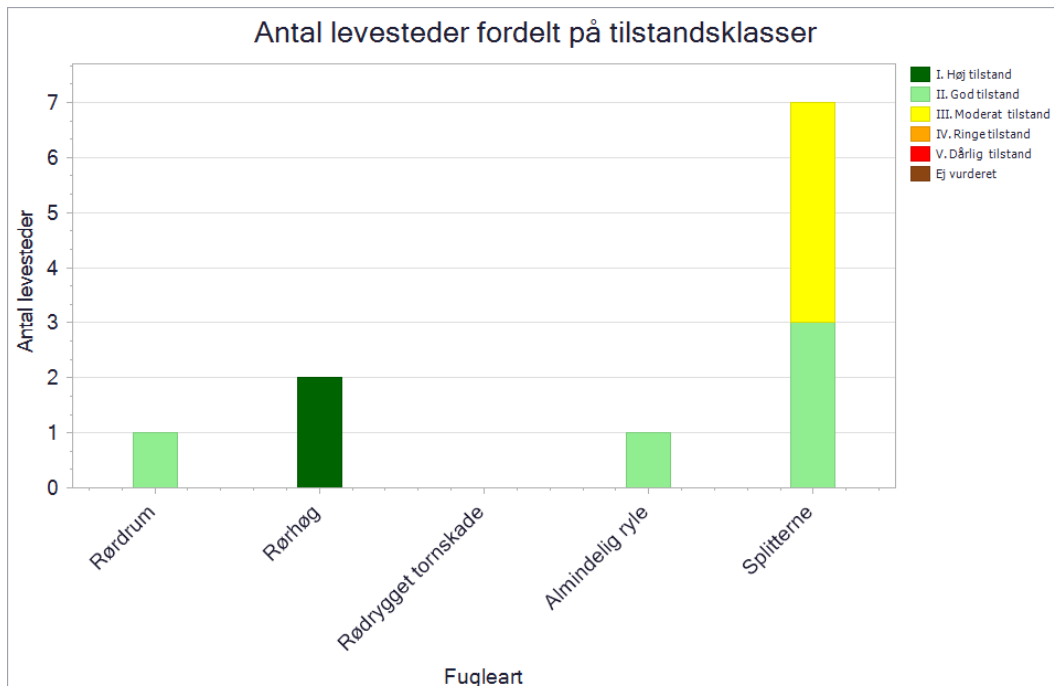
2.3.5 Tilstand af levesteder for ynglefugle

Kortlægningen af ynglefuglenes levesteder er foretaget i 2017-19, og den beregnede tilstand fremgår af nedenstående diagram.

De enkelte levesteders tilstand kan ses på Miljøstyrelsens digitale kort i [MiljøGIS](#).

Antal og tilstand af de kortlagte levesteder for ynglefugle.

Antal og tilstand af de kortlagte levesteder for ynglefugle.

Der er Natura 2000-området kortlagt 25 levesteder for havterne, hvor af 4 er i god tilstand. De 3 er smårevler ud for Randers Fjords udløb i Kattegat, hvor der er optimal vegetationsstruktur og ingen menneskelig forstyrrelse. Truslerne for disse er risiko for overskylning samt prædation ved

lavvande. Det sidste område i god tilstand er Treskelbakke Holm i Mariager Yderfjord. Her er ingen trusler i form af overskylning eller menneskelig forstyrrelse, men derimod risiko for prædation fra ræv. Der er 17 levesteder i moderat tilstand. Disse ligger på smårevler på Kattegatkysten mellem Øster Hurup og Hevring Stand samt på øerne i Mariager Fjord. På lokaliteterne langs Kattegatkysten er der passende vegetationsstruktur med mosaik af bart sand/sten og lav vegetation. På nogle af revlerne er der nogen forstyrrelse fra mennesker og risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr ved lavvande. Den største trussel på revlerne er imidlertid risiko for overskylning. Øerne i Mariager Fjord er udsat for tilgroning og i mindre grad af prædation og overskylning.

Der er 4 levesteder i ringe tilstand. De 3 ligger mellem Hou og Hals. Vegetationsstrukturen er god på levestederne, men da områderne er landfaste og lettilgængelige for mennesker, er der en del færdsel hele året. Samtidig udgør prædation fra ræv og andre rovdyr en stor trussel for disse levesteder. Det sidste levested er i ringe tilstand ligger i Mariager Yderfjord ved Havnø Strandeng, som en del af selve kysten. Området er under tilgroning og er ved at udvikle sig til strandeng. Der er desuden trussel fra menneskelig forstyrrelse og prædation fra ræv og andre rovdyr.

Der er i Natura 2000-området kortlagt 21 levesteder for dværgterne. Der er 3 i høj tilstand, som alle ligger på revler og småholme mellem Øster Hurup og syd for udløbet af Randers Fjord. De har optimal vegetationsstruktur og ingen menneskelig forstyrrelse. Truslerne for disse er risiko for overskylning samt prædation ved lavvande. Der er 13 levesteder i god tilstand, som alle ligger på revler langs kysten. Disse levesteder har generelt en god vegetationsstruktur med mosaik af bart sand og lav vegetation. Af trusler er risiko for overskylning ved højvand, da revlerne er meget lave; men også forstyrrelse, hvor der færdes mennesker, og hvor der er risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr.

Der er 2 levesteder i moderat tilstand. Det ene ligger nord for Hals og har en god vegetationsstruktur; men da områderne er landfaste og lettilgængelige for mennesker, er der en del færdsel året rundt. Det andet levested i moderat tilstand ligger ved Dokkedal, hvor vegetationen er meget sparsom, og hvor der er meget stor risiko for overskylning. Der er 2 levesteder i ringe tilstand i området nord og syd for Hou. Vegetationsstrukturen er god på de 2 levesteder; men da områderne er landfaste og lettilgængelige for mennesker, er der en del færdsel året rundt. Samtidig udgør prædation fra ræv og andre rovdyr en stor trussel for disse levesteder.

Der er i kortlagt 20 levesteder for klyde, hvor af 1 er i høj tilstand med god vegetationsstruktur med mosaik mellem lav vegetation og stedvis bart sand/sten, ringe risiko for overskylning eller menneskelig forstyrrelse. Der er 6 levesteder i god tilstand, disse ligger spredt i hele området og rummer lokaliteter som Treskelsbakke Holm, Råby Odde samt revlerne fra Sødringholm ned mod Hevring. Disse lokaliteter har generelt en god vegetationsstruktur og en høj grad af uforstyrrethed. Der er især på revlerne nogen forstyrrelse fra mennesker samt risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr ved lavvande. Den største trussel på revlerne er imidlertid risikoen for overskylning. Der er 13 levesteder i moderat tilstand, hvilket primært skyldes risiko for overskylning ved højvande, forstyrrelse fra mennesker langs kysten, og at der ved lavvande er risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr.

Der er kortlagt 11 levesteder for fjordterne. 1 levested ved Treskelbakkeholm er i god tilstand med god vegetationsstruktur, ringe risiko for overskylning eller menneskelig forstyrrelse. Trusler for dette levested er prædation fra ræv og andre rovdyr ved lavvande. Der er 8 levesteder i moderat tilstand, hvilket primært skyldes risiko for overskylning ved højvande, og forstyrrelse på grund af menneskelig aktivitet og risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr.

De sidste to levesteder er i ringe tilstand og er begge landfaste strandenge i Mariager- og Randers fjord. Her er den primære trussel menneskelig forstyrrelse og prædation fra ræv og andre rovdyr.

Der er kortlagt 7 levesteder for splitterne, som ligger på revler og øer i Mariager Yderfjord og i området ved Randers Fjords udløb i Kattegat. Der er 3 levesteder i god tilstand med god vegetationsstruktur, og lavt trusselniveau, idet der hverken er menneskelig forstyrrelse eller stor risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr, men med risiko for overskylning af rederne ved kraftigt højvande. Der er 4 levesteder i moderat tilstand, som alle er revler ved Mellempoldene og revler ned mod Hevring Strand. Levestederne har en god vegetationsstruktur domineret af bart sand samt lav menneskelig forstyrrelse. Truslerne for disse levesteder er primært risiko for overskylning.

Der er i kortlagt 2 levesteder for rørhøg, 1 i Randers Fjord og 1 i området syd for Overgaard. Begge levesteder er i høj tilstand med veludviklet rørskov og gode hydrologiske forhold, og lokalt vurderes der ikke at være væsentlige, aktuelle trusler mod artens ynglefremkomst.

Der er kortlagt 1 levested for almindelig ryle på strandene ved Egense, syd for Limfjordens udmunding i Kattegat. Levestedet er vurderet til at være i god tilstand med veludviklede losystemer, og med kreaturafgræsning opfyldes generelt set artens krav til levested. Prædation fra ræve og andre rovdyr udgør dog en trussel mod arten.

Der er kortlagt 1 levested for rørdrum i området mellem Hals og Hou på Kattegatkysten. Tilstanden for levestedet er beregnet som god primært pga. gode hydrologiske forhold. Arealet med rørsump er dog mindre end det optimale, og der er risiko for prædation fra ræv og andre rovdyr i området. Området mangler tætte rørskovsarealer, og derfor vurderes ynglemuligheder som begrænsede.

3. Målsætninger

Den **overordnede målsætning** for området angiver det overordnede og langsigtede mål for, hvordan området skal udvikle sig for såvel at sikre det konkrete områdes integritet og for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter. Der er i den overordnede målsætning taget højde for områdets naturmæssige potentiale, og for om det rummer forekomster, der er af stor vigtighed nationalt og/eller biogeografisk. En betydning, der er vurderet ud fra:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få nationale/biogeografiske forekomster
- Arter eller naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus eller fugle med faldende bevaringstrend og som også er truede jf. rødlisten
- Naturtyper, der findes i særlig stor forekomst i Danmark set i forhold til det samlede areal i EU

De **konkrete målsætninger** fastlægger de langsigtede mål for udvikling i areal og tilstand for naturtyper og arters levesteder. De konkrete mål tager udgangspunkt i den tilstand, som er beregnet for naturtyper og arters levesteder efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er et tilstandsvurderingssystem, skal området bidrage til at gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes og tage udgangspunkt i den bedste faglige viden, hvilket kan være udvalgte strukturparametre, udbredelse m.v.

De konkrete målsætninger bygger på grupperinger af naturtyper, habitatarter og fugle. For naturtyperne tages der udgangspunkt i en række økologiske forhold, der er med til at definere potentialet for naturtypernes tilstedeværelse. For fuglene tages der udgangspunkt i deres levesteder eller bestandsstørrelse. Samlet set vil der være et større fokus på mere naturlig dynamik og naturlig variation naturtyperne, arterne og fuglene imellem. Se oversigt over, hvilke naturtyper, arter og fugle de forskellige grupper indeholder, i bilag 1.

Generelt gælder det, at målsætningerne rækker ud over den enkelte planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold, og som desuden afspejler en afvejning af eventuelt modstridende naturinteresser.

Myndighederne skal tage udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning, hvormed der sikres en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.

Målsætningen for området er således grundlaget for vurderingen af planer og projekter, som skal foretages i henhold til de regler, der gennemfører habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Det gøres bl.a. efter habitatbekendtgørelsen og naturbeskyttelseslovens § 19 b og skovlovens § 17, der skal sikre, at udpegningsgrundlaget i området ikke skades. Herunder gælder især, at arealet af naturtyper og levesteder for arter er stabilt eller i udbredelse, at naturtypernes strukturer og funktioner fortsat er til stede, og at bestande af arterne viser, at arten på lang sigt vil kunne opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder.

3.1 Overordnede målsætninger for Natura 2000-området

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, og fugle på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at sikre bestandsstørrelsen på nationalt niveau. Målet er, at områdets hav-, kyst- og lysåbne natur sikres og udgør et stort, sammenhængende naturområde med dynamisk kystudvikling og hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, og med udbredte levesteder for eng-, hav- og kystfugle samt havpattedyr.

De marine naturtyper sikres et artsrigt plante- og dyreliv, der tilfredsstiller livsbetingelserne for de internationalt vigtige forekomster af træk- og ynglefugle samt havpattedyr.

Naturtyperne sandbanke (1110), bugt (1160), vadeblade (1140), flodmunding (1130), lagune (1150), strandeng (1330), vadegræssamfund (1320), hvid klit (2120), grå/grøn klit (2130), skovklit (2180), klitlavning (2190), kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230), rigkær (7230) og elle-askeskov (91E0) sikres. Nævnte naturtyper har alle enten stærk ugunstig bevaringsstatus, særlige forekomster i Danmark eller biogeografisk store forekomster i området. For områdets indlandsnaturtyper søges arealet øget, og der skabes så vidt muligt sammenhæng mellem forekomsterne, hvor de naturgivne forhold gør dette muligt.

Ligeledes sikres levestederne for ynglefuglene splitterne, dværgterne, fjordterne, havterne og klyde, samt levestederne for trækfuglene almindelig ryle, bjergand, edderfugl, hjejle, lysbuget knortegås, pibesvane, sangsvane, sortand, fløjlsand, gravand, hvinand, knopsvane og stor skallesluger. De nævnte arter har alle enten store bestande i området, er i tilbagegang eller har vigtige bestande i området.

Området sikres som et godt levested for den høje forekomst af spættet sæl. Ligeledes sikres levestederne for odder og bæklampret.

Langs Ålborg Bugt og i Mariager Yderfjord findes naturtypen vadegræssamfund (1320). I dette område prioriteres naturtyperne lagune (1150), strandeng (1330) og enårig strandengsvegetation (1310), samt fuglelevesteder knyttet til disse naturtyper over vadegræssamfundene (1320).

Området indeholder både strandeng (1330) der er græsningsbetinget og strandrørsump. Den græsningsbetingede del af strandengen, som rummer levesteder for engfuglene, prioriteres over strandrørsump undtagen i områder, hvor strandrørsump er levested for rørdrum/rørhøg.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning, samt gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Den økologiske integritet for området sikres derudover ved at havområdet opnår en god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

I området skal der være mulighed for en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. I forbindelse med forvaltningen skal der tages hensyn til, om naturtyper, arter eller fugle på udpegningsgrundlaget kan være følsomme over for en sådan forvaltning, eksempelvis de som er nævnt under de overordnede målsætninger.

De konkrete målsætninger bygger på grupperinger af naturtyper, habitatarter og fugle. Se bilag 1 for oversigt over, hvilke naturtyper, arter og fugle de forskellige grupper indeholder.

Generelt

- Den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Terrestrisk habitatnatur

Der er kortlagt ca. 2100 ha terrestriske habitatnaturtyper i området. Heraf er ca. 266 ha kategoriseret som naturtyper knyttet til flyvesand, ca. 1577 ha er kategoriseret som salttolerante naturtyper, ca. 129 ha som naturtyper knyttet til overvejende vådbund og ca. 128 ha som naturtyper knyttet til overvejende tørbund.

- For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 118 ha naturtyper knyttet til flyvesand, mindst 1058 ha salttolerante naturtyper, Mindst 24 ha vådbunds naturtyper og mindst 66 ha tørbunds naturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Det betyder, at det samlede areal skal være mindst 176 ha. For de skovbevokset naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stabil eller stigende. Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.

Arter

- For arter uden et tilstandsvurderingssystem er målet, at bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Levestedernes tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) og det samlede areal skal være stabilt eller i fremgang.

Ynglefugle

- Tilstanden og det samlede areal af de kolonirugende fugles kortlagte levesteder må ikke være i tilbagegang, og mindst 75 % af arealet skal være i fremgang mod eller fastholdes i tilstandsklasse I-II.
- For engfugle og mose- og rørskovsfugle er målet, at tilstanden og det samlede areal af levesteder i tilstandsklasse I-II er stabil eller i fremgang. Levestederne i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I eller II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem er målet, at de skal bidrage til at sikre og øge bestanden på nationalt niveau. Levestedernes samlede areal og tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) skal være stabil eller i fremgang.

Trækfugle

- For trækfugle, der kan optræde med nationalt eller internationalt betydende forekomster i fuglebeskyttelsesområdet, skal deres raste- og overnatningsområder sikres eller være i fremgang, således at området også fremadrettet kan huse en bestand af national eller international betydning.
- For trækfugle, som ikke optræder med nationalt eller internationalt betydende forekomster i fuglebeskyttelsesområdet, er målet, at deres fælde-, raste- og overnatningsområder skal sikres eller være i fremgang.

Søer under 5 ha

- For søer under 5 ha i tilstandsklasse I-II er målet, at tilstanden skal være stabil eller i fremgang. Søer under 5 ha i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Marine- og ferskvandsnaturtyper (undtagen søer under 5 ha)

- For vandløb og marine naturtyper henvises til målsætningerne i vandområdeplanerne.
- For de marine naturtyper skal tilstand og areal være stabil eller i fremgang og bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

3.3 Modstridende naturinteresser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype eller art på udpegningsgrundlaget eller en målsætning om sikring af den nationale bestand af en fugl på udpegningsgrundlaget kan indebære en lokal nedprioritering af en anden naturtype, fugl eller art på udpegningsgrundlaget, og det er derfor nødvendigt at foretage et valg.

I Natura 2000-planen prioriteres rigkær (7230) (unik forekomst med høj arttilstand) udvidet på bekostning af ung elle- og askeskov (91E0), som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Rydning af unge elle- og askeskove (91E0) i forbindelse med genskabelse af rigkær (7230) kan kun ske under forudsætning af, at arealet af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

Området indeholder både strandeng (1330), der er græsningsbetinget og strandrørsump. Der kan være modstridende interesser i at sikre optimale levesteder for fugle knyttet til de 2 typer. I dette Natura 2000-område er engfuglene, f.eks. almindelig ryle og hjejle, knyttet til den græsningsbetingede del af strandengen, og rørhøg/rørdrum knyttet til strandrørsumpen. Græsningsbetinget strandeng prioriteres generelt over strandrørsump undtagen i områder, hvor strandrørsump er levested for fugle tilknyttet rørskoven, f.eks. rørhøg og rørdrum. Det vurderes dog, at en afgræsning af området, der tilgodeser begge hensyn, vil være mulig.

Langs Ålborg Bugt og i Mariager Yderfjord findes naturtypen vadegræssamfund (1320). I dette område prioriteres naturtyperne lagune (1150), strandeng (1330) og enårig strandengsvegetation (1310), samt fuglelevesteder knyttet til disse naturtyper over vadegræssamfundene (1320) i de tilfælde, hvor sidstnævnte udgøres af den invasive art engelsk vadegræs.

4. Indsatsprogram

Opfyldelsen af habitatdirektivets krav om gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omfatter, og fuglebeskyttelsesdirektivets tilsvarende krav om at sikre den nationale bestand af de fugle, som er omfattet af direktivet, er en opgave, som strækker sig over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode, således at det sikres, at Danmark efterlever disse EU-direktivkrav, og der kan etableres en sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler.

Den nationale prioritering af indsatsen i tredje planperiode sigter på at skabe mulighed for mere naturlige processer og naturens robusthed, udvide arealet med urørt skov samt fokus på tiltag mod klimaforandringer. En del af prioriteringen fra anden planperiode videreføres. Der skal således i tredje planperiode fortsat være fokus på indsatser for særligt truede fugle og arter, bekæmpelse af invasive arter, fortsættelse af arbejdet med at gennemføre og afsøge behov for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og gennemføre fiskeriregulering, samt fortsættelse af indsatsen for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer og skovarealer. Der bør løbende være opmærksomhed på den naturlige synergi, og at indsatser for naturtyper ofte også gavner fugle og arter koblede til pågældende naturtyper.

Nedenstående retningslinjer for indsatsen er opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer. Således beskriver retningslinjerne ikke metoden eller placering af enkelte projekter. Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå.

Indsats til bedring af vandkvaliteten gennemføres som led i vandplanlægningen og havstrategidirektivet, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og dette er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder, og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

4.1 Generelle retningslinjer

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje også til gavn for tilknyttede fugle og arter.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets fugle eller arter.

4. For skovnaturtyper, hvor det vurderes nødvendigt af hensyn til bevarelse af skovnaturtyper på udpegningsgrundlaget, sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje også til gavn for tilknyttede fugle og arter.
5. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper.
6. Igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000-planer, afsluttes.
7. Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.
8. Der fokuseres på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark, om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr, samt fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder.
9. Opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klaphøj i Natura 2000-områder.
10. Der arbejdes på en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter herunder en lang række direktivarter og -fugle.

4.2 Områdespecifikke retningslinjer

1. Tilstanden af levestederne for almindelig ryle sikres (hvis tilstanden er god-høj), således at de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet. Tilstanden af levesteder for hjejle sikres eller forbedres i overensstemmelse med artens krav til disse.
2. Tilstanden af levestederne for havterne og klyde sikres (hvis tilstanden er god-høj) eller forbedres (hvis tilstanden er ringe-moderat), således at 75 % af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne, splitterne og dværgterne.
3. Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord, der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. stavsilde, havlampret, bæklampret, odder, flodlampret, almindelig ryle (T, Y), pibesvane (T), sangsvane (T), gravand (T) hjejle (T), knopsvane (T), stor skallesluger (T), rørdrum (Y), fjordterne (Y), klyde (Y) og rørhøg (Y). Udtagningen skal også bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.
4. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden.
5. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på 5 ha med fokus på arealer med en kortlagt forekomst af invasive arter på over 10 % dækning.
6. Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

7. Miljøstyrelsen reviderer bestemmelserne for vildtreservaterne Aså-Gerå, Hals-Egense, Mariager Fjord og Sødring.
8. Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte.

4.3 Relation til vandområdeplaner

Dette Natura 2000-område ligger inden for vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-atlantiske region. Vandområdeplanernes indsats for at opnå god økologisk tilstand bidrager til at opfylde bevaringsmålsætningerne for akvatiske arter og naturtyper ved at tilvejebringe forbedringer i vandløb, søer og kystvande i overensstemmelse med de bevaringsmålsætninger, der fremgår af Natura 2000-planen. Vandområdeplanerne for 2021-2027 kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Vandområdeplanernes indsatser bidrager både med foranstaltninger til at undgå yderligere forringelser og med foranstaltninger til genopretning af bevaringsstatus. Indsatserne kan eksempelvis være reduktion af kvælstof- og fosforbelastningen til søer, reduktion af tilledningen af organisk stof til vandløb samt reduktion af kvælstofbelastningen til marine vandområder. Hertil kommer fx genslyngning af vandløb og fjernelse af spærringer. De konkrete indsatser for planperioden 2022-2027 er beskrevet i de nye vandområdeplaner og fremgår af indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne vil også blive præsenteret i MiljøGIS for vandområdeplanerne på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

5. Bilag 1. Oversigt over grupperinger

Nedenstående tabeller angiver hvordan naturtyper, arter og fugle er grupperet i dette Natura 2000-område, og som der refereres til i de konkrete målsætninger. På Miljøstyrelsens Natura 2000-hjemmeside kan man se det samlede overblik over alle naturtyper, fugle og arter, der er koblet til de enkelte grupper. For tabeller med naturtyper angiver *, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Grupperinger af terrestrisk habitatnatur	Tilstandsvurderingssystem	Naturtype navn	Naturtype nr.
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Enebærklit*	2250
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Grå/grøn klit*	2130
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Grårisklit	2170
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Hvid klit	2120
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Klithede*	2140
Naturtyper på flyvesand	med tilstandsvurderingssystem	Klitlavning	2190
Naturtyper på flyvesand	uden tilstandsvurderingssystem	Skovklit	2180
Salttolerante naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Enårig strandengsvegetation	1310
Salttolerante naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Strandeng	1330
Salttolerante naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Strandvold med enårige planter	1210
Salttolerante naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Strandvold med flerårige planter	1220
Salttolerante naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Vadegræssamfund	1320
Tørre naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Enekrat	5130
Tørre naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Kalkoverdrev*	6210
Tørre naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Surt overdrev*	6230
Tørre naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Tør hede	4030
Tørre naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Tørt kalksandsoverdrev*	6120
Tørre naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Bøg på kalk	9150
Tørre naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Bøg på mor	9110
Tørre naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Bøg på muld	9130
Tørre naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Stilkeke-krat	9190
Våde naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Rigkær	7230
Våde naturtyper	med tilstandsvurderingssystem	Tidvis våd eng	6410
Våde naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Ege-blandskov	9160
Våde naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Elle- og askeskov*	91E0
Våde naturtyper	uden tilstandsvurderingssystem	Skovbevokset tørvemose*	91D0

Grupperinger af habitatarter	Arts navn	Arts nr.
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Bæklampret	1096
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Flodlampret	1099
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Havlampret	1095
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Marsvin	1351
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Mygblomst	1903
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Odder	1355
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Spættet sæl	1365
Arter uden tilstandsvurderingssystem	Stavsild	1103

Grupperinger af ynglefugle	Fugle navn	Fugle nr.
Engfugle	Almindelig ryle	A466-B
Kolonirugende fugle	Dværgterne	A885
Kolonirugende fugle	Fjordterne	A193
Kolonirugende fugle	Havterne	A194
Kolonirugende fugle	Klyde	A132
Kolonirugende fugle	Splitterne	A863
Mose- og rørskovsfugle	Rørdrum	A021
Mose- og rørskovsfugle	Rørhøg	A081
Ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem	Kongeørn	A091
Ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem	Natravn	A224
Ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem	Rødrygget tornskade	A338

Grupperinger af trækfugle	Fugle navn	Fugle nr.
Trækfugle, international betydende forekomst	Almindelig ryle	A466-B
Trækfugle, international betydende forekomst	Bjergand	A062
Trækfugle, international betydende forekomst	Edderfugl	A063
Trækfugle, international betydende forekomst	Fløjlsand	A066
Trækfugle, international betydende forekomst	Gravand	A048
Trækfugle, international betydende forekomst	Hjejle	A140
Trækfugle, international betydende forekomst	Hvinand	A067
Trækfugle, international betydende forekomst	Knopsvane	A036
Trækfugle, international betydende forekomst	Lysbuget korttegås	A674-A
Trækfugle, international betydende forekomst	Pibesvane	A037
Trækfugle, international betydende forekomst	Sangsvane	A038
Trækfugle, international betydende forekomst	Sortand	A900
Trækfugle, international betydende forekomst	Stor skallesluger	A070
Trækfugle, ikke national/international betydende forekomst	Fløjlsand	A066
Trækfugle, national betydende forekomst	Gravand	A048
Trækfugle, national betydende forekomst	Sandløber	A144

Grupperinger af søer under 5 ha	Naturtype navn	Naturtype nr.
Søer under 5 ha	Brunvandet sø	3160
Søer under 5 ha	Kransnålalge-sø	3140
Søer under 5 ha	Næringsrig sø	3150
Søer under 5 ha	Søbred med småurter	3130

Grupperinger af marine og ferskvandsnaturtyper	Naturtype navn	Naturtype nr.
Marin naturtype	Bugt	1160
Marin naturtype	Flodmunding	1130
Marin naturtype	Lagune*	1150
Marin naturtype	Sandbanke	1110
Marin naturtype	Vadeflade	1140
Vandløb	Vandløb	3260

Resume

Natura 2000-plan for Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (nr. 14). Natura 2000-planen skal sikre naturtilstanden for områdets udpegede arter, fugle og naturtyper og bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus. Områdets udpegede arter, fugle og naturtyper beskrives og der fastlægges målsætninger og indsatser.

Miljøstyrelsen
Tolderundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk